

КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

Звездова О. О.

к.політ.н., ст. викладач

**кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили**

У сучасних геополітичних умовах надзвичайно важливим для України, враховуючи агресію Російської Федерації і необхідність пошуків нових партнерів, є формування власного позитивного іміджу на міжнародній арені. Ця мета не може бути досягнута без застосування механізмів так званої «м'якої сили», які вже давно використовуються провідними західними державами. Особливе місце в цьому контексті займає культурна політика. Зважаючи на задекларовані 7 лютого 2019 року європейські прагнення України [2], прикладом формування культурної політики для нашої держави може стати культурна політика Європейського Союзу.

За визначенням американського дослідника М. Камінгса поняття «культурна політика» стосується обміну ідеями, інформацією, цінностями, традиціями, мистецтвом та іншими аспектами культури між народами з метою сприяння взаєморозумінню. Але це не лише двосторонній обмін, але і можливість пояснити свою політику та популяризувати свої цінності [4, с. 2].

Серед основних функцій культурної політики ЄС слід виділити:

- поширення інформації про європейські цінності через проведення культурних і мистецьких заходів, роботу культурних інституцій, популяризацію та пропаганду мистецтва і культурної спадщини;
- формування позитивного іміджу Європейського Союзу за допомогою грантів і туризму [3].

Живий культурний клімат робить Європейський Союз привабливим як для міжнародних інвестицій і туризму, так і для потенційних держав-членів. З моменту набуття чинності Лісабонським договором ЄС розробляє спільну зовнішню політику та політику безпеки, що проводиться Європейською службою зовнішніх справ під керівництвом Верховного представника Ф. Могеріні. Саме в обов'язки цього органу ЄС серед іншого входить керування культурною політикою. Але послідовна, узгоджена

стратегія ЄС щодо культурної політики все ще потребує детальної розробки.

У світовій практиці склалася типологія комунікаційних відносин, система яких включає три елемента: інформування, консультування, залучення [1, с. 34]. Для кожного з них характерним є застосування своїх комунікативних технологій.

1. Інформування. У даному контексті автор вважає за необхідне поглибити взаємодію європейської культурної спадщини із місцевою, що може мати позитивний вплив на старше покоління українців. Тобто слід акцентувати увагу на тому, що об'єднує Україну з європейськими народами: європейські традиції, історична належність частини нинішньої України до європейських держав, згадування нашої країни в різних документах і пам'ятках, економічні та культурні зв'язки, що формувалися століттями. Демонстрація європейського минулого України шляхом проведення етнічних фестивалів та історичних передач, наголошення на спільних цінностях, що були закладені із розвитком наших держав зроблять сучасний політичний вибір більш обґрунтованим. До цього напрямку необхідно залучити всі верстви населення, включаючи «євроскептиків». Також доцільним є проведення заходів із людьми з обмеженими можливостями та із вразливими категоріями населення, що буде сприяти формуванню толерантності українського суспільства. Обов'язковим є залучення серед комунікативних технологій традиційних засобів масової інформації (друковані ЗМІ і телебачення), що є єдиним джерелом інформації для певних вікових груп.

2. Консультування. Важливим є формування певної екосистеми, яка включає митців, професіоналів культури та креативних індустрій. Серед технологій обов'язковими є кінопокази європейських фільмів, організація вистав і мистецьких заходів, де висвітлюються основні цінності і культурні надбання Європи, що буде мати позитивний ефект на населення різних вікових категорій. Обговорення може відбуватися у форматі дискусії після показу або вистави, а також у форматі круглого столу як окремого заходу. На даному етапі відбувається застосування особливого виду комунікативних технологій – соціальних мереж. За їх допомогою можна впливати на різні вікові категорії. Опитування у відповідних групах, надання інформації поряд з можливістю коментувати не лише буде сприяти обізнаності населення, але і надасть змогу прослідкувати реакцію на конкретний захід, трансформацію громадської думки.

3. Залучення. У цьому контексті особливо важливим автор вважає поглиблення співпраці у межах грантових програм, програм обміну студентами і туризму. Серед технологій особливо слід виділити офіційні сайти, інформація на яких повинна бути доступною і зрозумілою.

Найкращим механізмом демонстрації переваг імплементації таких європейських цінностей, як свобода, рівність і демократія, може бути демонстрація «привабливого способу життя» у країнах Європейського Союзу.

Отже, створення позитивного іміджу Європейського Союзу і розповсюдження європейських цінностей є головним завданням культурної політики ЄС, що можна реалізувати лише за умови застосування ефективних комунікативних технологій. Мультикультурний діалог шляхом створення консультаційних центрів для роботи з населенням є найвищим ступенем культурної політики, тому що включає в себе не лише одностороннє розповсюдження європейських цінностей, але і обмін ідеями, взаємодію та взаємоповагу.

Список використаних джерел

1. Берегова О. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в культуротворчих процесах України // Культурологічна думка. 2011. №3. С. 33-39.

2. Закон України Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2019. – № 9. – С .50. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19>.

3. Розумна О. Пріоритети політики культурної дипломатії України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Олена Розумна. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2014. 8 с. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/kulturna_diplomatia-6959a.pdf.

4. Cummings M. Cultural Diplomacy and the United States Government: a survey / Milton Cummings // Cultural Diplomacy Research Series. – 2009. – 15 p.